

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH

Gultekdi, Pune 411 037.

BOARD OF ARTS & FINE ARTS STUDIES

SHRI BALMUKUND LOHIA CENTRE OF SANSKRIT AND INDOLOGICAL STUDIES

श्री बालमुकुंद लोहिया संस्कृत आणि
भारतीयविद्या अध्ययन केंद्र

Tel : 24403000, 24403007

Fax : 91-20-24266068, 24266701

Sadashiv Peth : 1242, Sadashiv Peth, Pune - 411 030.

Tel. : 020 - 24454866, 9112249005

Website : www.tmv.edu.in

E-mail : tmvskt@gmail.com, sanskrit@tmv.edu.in

संस्कृत विशारद (बी.ए.) (नियमित) (संकेतांक ०४)

कालावधी : आठ सत्रे (४ वर्षे)

पात्रता : उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षा (एच.एस.सी.) उत्तीर्ण / संस्कृत कोविद / समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण

शुल्क :

वर्ष	पुणे केंद्र
प्रथम	रु. २५,०००/-
द्वितीय	रु. २७,०००/-
तृतीय	रु. ३०,०००/-
चतुर्थ	रु. ३२,०००/-

माध्यम : मराठी (शिकविण्याचे माध्यम मराठी राहिल. परंतु उत्तरे संस्कृत, मराठी, इंग्रजी आणि हिंदी यांपैकी कोणत्याही भाषेत लिहिली, तरी चालेल)

श्रेयांक (क्रेडिट्स) : प्रत्येक सत्रात २०

सूचना - प्रस्तुत अभ्यासक्रमात अंतर्गत परीक्षेकरिता राखीव असलेले गुण विद्यार्थ्याने त्या त्या सत्रात तो विषय शिकत असताना मिळविणे अपेक्षित आहे. अंतर्गत परीक्षा सत्रभर विशिष्ट अंतराने घेतल्या जातील. त्यामध्ये गृहपाठ, वर्गपरीक्षा, तोंडी परीक्षा, चाचणी परीक्षा यांचा समावेश असेल. अंतर्गत परीक्षांना विद्यार्थी अनुपस्थित राहिल्यास अथवा किमान गुण विद्यार्थ्याने न मिळविल्यास त्याला एका स्वतंत्र सत्राच्या कालावधीत या अंतर्गत परीक्षांना पुन्हा बसावे लागेल. पुढील सत्रात आधीच्या सत्रातील राहिलेल्या अंतर्गत परीक्षा एकत्रितरीत्या देता येणार नाहीत.

संस्कृत विशारद प्रथम सत्र (एकूण श्रेयांक - २०)

या सत्रात विभागातर्फे मुख्य विषय (Core), गौण विषय (Minor), क्षमतावर्धक (Ability Enhancement), कौशल्यवर्धक (Skill Enhancement) आणि खुला वैकल्पिक (Open Elective) या प्रकारांतील एकूण ६ विषय उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

Programme Details

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य	रघुवंश	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4101
२.	मुख्य	संस्कृत साहित्याचा इतिहास	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4102
३.	गौण	पञ्चतन्त्र-काकोलूकीय	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4103
४.	कौशल्यवर्धक	संस्कृतभाषाकौशल-१	२	५० सिद्धांत	--	25R4104
५.	क्षमतावर्धक	इंग्रजी - १	२	५० सिद्धांत	--	25R4105
६.	खुला वैकल्पिक	नीतिशतक पूर्वार्ध	२	५० सिद्धांत	--	VAC105

संस्कृत विशारद द्वितीय सत्र (एकूण श्रेयांक - २०)

या सत्रात विभागातर्फे मुख्य विषय (Core), गौण विषय (Minor), कौशल्यवर्धक (Skill Enhancement) आणि सामान्य (Generic) या प्रकारांतील एकूण ५ विषय उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. खुला वैकल्पिक म्हणून भारतीय ज्ञान परंपरा या विषयाचे अध्ययन करायचे आहे. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषय प्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य	प्रतिमा	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4201
२.	मुख्य	पाणिनीय व्याकरण- १	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4202
३.	गौण	कुमारसंभव	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4203
४.	कौशल्यवर्धक	संस्कृतभाषाकौशल-२	४	१०० सिद्धांत	--	25R4204
५.	सामान्य	भारतीय ज्ञान परंपरा	२	५० सिद्धांत	--	IKS24

संस्कृत विशारद तृतीय सत्र (एकूण श्रेयांक - २०)

या सत्रात विभागातर्फे मुख्य विषय (Core), क्षमतावर्धक (Ability Enhancement), कौशल्यवर्धक (Skill Enhancement) सामान्य (Generic) आणि खुला वैकल्पिक (Open Elective) या प्रकारांतील एकूण ५ विषय उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. याशिवाय या सत्रात क्षेत्रकार्याचा समावेशही आहे. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य	ऐतिहासिक काव्ये	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4301
२.	मुख्य	पाणिनीय व्याकरण- २	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4302
३.	क्षमतावर्धक	इंग्रजी- २	४	१०० सिद्धांत	--	25R4303
४.	सामान्य	प्राचीन भारताचा इतिहास	२	५० सिद्धांत	--	25R4304
५.	क्षेत्रकार्य	क्षेत्रकार्य	२	५० प्रात्यक्षिक	--	25R4305
६.	खुला वैकल्पिक	नीतिशतक उत्तरार्ध	२	५० सिद्धांत	--	VAC207

संस्कृत विशारद चतुर्थ सत्र (एकूण श्रेयांक - २०)

या सत्रात विभागातर्फे मुख्य विषय (Core), विद्याशाखा विशिष्ट वैकल्पिक विषय (Discipline Specific Elective), क्षमतावर्धक (Ability Enhancement) आणि सहपाठ्यक्रमिक (Co-Curricular) या प्रकारांतील एकूण ५ विषय उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. DSE प्रकारातील वैकल्पिक विषयांपैकी कोणताही एक विषय निवडायचा आहे. त्या त्या वर्षी चालविले जाणारे वैकल्पिक विषय आणि किमान विद्यार्थिसंख्या विभागातर्फे निर्धारित केले जातील. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

Programme Details

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य	वैदिक साहित्य	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4401
२.	मुख्य	पारंपरिक इतिहास आणि पुराणकथा	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4402
३.	क्षमतावर्धक	पर्यावरण अध्ययन	४	१०० सिद्धांत	--	25R4403
४.	DS-IKS	कौटिलीय अर्थशास्त्र	२	५० सिद्धांत	--	25R4404
५.	विद्याशाखा विशिष्ट वैकल्पिक (कोणताही १)	तर्कसंग्रह	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4405
		शिशुपालवध	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4406
		काव्यमीमांसा	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4407
		लघुसिद्धान्तकौमुदी-कृदन्त	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4408

संस्कृत विशारद पञ्चम सत्र (एकूण श्रेयांक- २०)

या सत्रात विभागातर्फे मुख्य विषय (Core), गौण विषय (Minor), विद्याशाखा विशिष्ट वैकल्पिक विषय (Discipline Specific Elective), आणि मूल्याधारित (Value Based) या प्रकारांतील एकूण ६ विषय उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. DSE प्रकारातील वैकल्पिक विषयांपैकी कोणताही एक विषय निवडायचा आहे. त्या त्या वर्षी चालविले जाणारे वैकल्पिक विषय आणि किमान विद्यार्थिसंख्या विभागातर्फे निर्धारित केले जातील. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य	मालविकाग्निमित्र	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4501
२.	मुख्य	सांख्यकारिका	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4502
३.	गौण	अलंकारछन्दोविज्ञान	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4503
४.	मूल्याधारित	गीतारहस्य	२	५० सिद्धांत	--	25R4504
५.	विद्याशाखा विशिष्ट वैकल्पिक (कोणताही १)	कादंबरी	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4505
		रत्नावली	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4506
		साहित्यदर्पण	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4507
		ब्राह्मणे आणि उपनिषदे	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4508

Programme Details

संस्कृत विशारद षष्ठ सत्र (एकूण श्रेयांक- २०)

या सत्रात विभागातर्फे मुख्य विषय (Core) या प्रकारांतील दोन आणि मूल्याधारित (Value Based) प्रकारातील एक असे एकूण तीन विषय उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. त्याचप्रमाणे विद्यार्थ्यांनी वासंतिक आंतरवासिता (Summer Internship) पूर्ण करणेही गरजेचे आहे. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य	उत्तररामचरित	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4601
२.	मुख्य	काव्यप्रकाश	५	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4602
३.	मूल्याधारित	वेदान्तसार	२	५० सिद्धांत	--	25R4603
४.	आंतरवासिता	वासंतिक आंतरवासिता	८	२०० प्रात्यक्षिक	--	25R4604

संस्कृत विशारद सप्तम सत्र (एकूण श्रेयांक- २०)

या सत्रात पहिले चार विषय अनिवार्य असून, त्यामध्ये तीन मुख्य अनिवार्य विषयांचा (Core Mandatory) आणि संशोधन पद्धती (Research Methodology) या एका विषयाचा समावेश आहे. विद्यार्थ्यांना मुख्य वैकल्पिक विषय (Core Elective) म्हणून वेद, व्याकरण, दर्शने, साहित्य, साहित्यशास्त्र आणि आयुर्वेद दर्शन यांपैकी एका गटाची विशेष अभ्यासाचा विषय म्हणून निवड करता येईल. या सत्रात निवडलेला गट पुढील सत्रात कायम ठेवावा लागेल. त्या त्या वर्षी चालू होणारे गट विभागातर्फे सांगण्यात येतील. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य अनिवार्य	भाषाकौशल	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4701
२.	मुख्य अनिवार्य	स्वप्नवासवदत्त	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4702
३.	मुख्य अनिवार्य	पञ्चदशी	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4703
४.	मुख्य अनिवार्य	संशोधन पद्धती	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4704
५.	मुख्य वैकल्पिक	वेद-१ (ऋग्वेदसूक्ते)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4705
		व्याकरण-१ (अष्टाध्यायी)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4706
		दर्शने-१ (छान्दोग्योपनिषद्)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4707
		साहित्य-१ (सौन्दरनन्द)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4708
		साहित्यशास्त्र-१ (भामहाचा काव्यालंकार)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4709
		आयुर्वेद दर्शन-१ (आयुर्वेदाचा प्राचीन इतिहास)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4710

संस्कृत विशारद अष्टम सत्र (एकूण श्रेयांक- २०)

या सत्रात पहिले तीन विषय अनिवार्य (Core Mandatory) आहेत. प्रत्यक्ष कार्यानुभव (OJT) हा चौथा विषय असेल. विद्यार्थ्यांनी विशेष अभ्यासाचा विषय (Core Elective) म्हणून ज्या गटाची सप्तम सत्रात निवड केली असेल, त्याच गटातील विषय या सत्रातही घ्यावा लागेल. तसेच सामान्य (Generic) विषय म्हणून भारतीय ज्ञान परंपरा या विषयाचे अध्ययन करायचे आहे. सिद्धांत (Theory) आणि प्रात्यक्षिक (Practical) या विषयप्रकारानुसार गुणांचा निर्देश केला आहे.

अ.क्र	प्रकार	विषयाचे नाव	श्रेयांक	अंतर्गत गुण	सत्रांत गुण	संकेतांक
१.	मुख्य अनिवार्य	वैदिक साहित्य	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4801
२.	मुख्य अनिवार्य	किरातार्जुनीय	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4802
३.	मुख्य अनिवार्य	साहित्यशास्त्राचा इतिहास	२	५० सिद्धांत	--	25R4803
४.	मुख्य अनिवार्य	प्रत्यक्ष कार्यानुभव	४	१०० प्रात्यक्षिक	--	25R4804
५.	मुख्य वैकल्पिक	वेद-२ (शतपथब्राह्मण आणि आपस्तम्बश्रौतसूत्र)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4805
		व्याकरण-२ (पस्पशाह्निक)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4806
		दर्शने-२ (वैशेषिकसूत्रे)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4807
		साहित्य-२ (मुद्राराक्षस)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4808
		साहित्यशास्त्र-२ (भरतनाट्यमञ्जरी)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4809
		आयुर्वेद दर्शन-२ (आयुर्वेदाचा अर्वाचीन इतिहास)	४	६० सिद्धांत	४० सिद्धांत	25R4810
६.	सामान्य	भारतीय ज्ञान परंपरा	२	५० सिद्धांत	--	IKS25